

Pan Józef Majka

Panie Józefie witam Pana bardzo serdecznie. Jestem zaszczycony, że mogę przeprowadzić z Panem wywiad. Proszę się przedstawić i powiedzieć coś o sobie.

Nazywam się Józef Majka. Urodziłem się 11.11.1935 r. w Kamieniu. Byłem najstarszy z trojga rodzeństwa. Miałem dwóch braci Stanisława, Czesława oraz siostrę Genowefę. Tata Jakub pochodził z Kamienia, mama Maria z Krzywej Wsi. Rodzice zajmowali się gospodarstwem, uprawiali 4 ha ziemi: ziemniaki, zboża, warzywa, mieliśmy także przydomowy ogródek, a ze zwierząt 2 krowy, konia i kury.

Proszę opowiedzieć, jak wyglądało Pana i Pana rówieśników dzieciństwo, czas szkolny?

Dzieciństwo miałem bardzo trudne. Nie miałem zabawek ani czasu na zabawy. Nam wówczas nie były w głowie zabawy. Żyliśmy w ciągłym strachu o zdrowie i życie. W szkole nie wolno się było uczyć historii, geografii i religii. W klasie było nas około 30 uczniów. Do szkoły chodziło się tylko na 2 - 3 godziny. W klasach było zimno, nie było w szkole posiłków. Spora część dzieci nie chodziła do szkoły. Dzieci po prostu nie miały w co się ubrać, nie było odzieży, butów, musiały też pomagać rodzicom w pracach w gospodarstwie. Mnie udało się skończyć jedynie podstawówkę. Na dalszą naukę nie pozwalały warunki finansowe.

Jak wyglądała praca w gospodarstwie na terenie naszej miejscowości?

Nie można było swobodnie uprawiać ziemi. Niemcy zaorywali pola, żeby utrudniać prace, zabierali zwierzęta z gospodarstw, szczególnie krowy. Rozbijali kamienie do mielenia mąki. Jedynie można było uprawiać niewielki kawałek pola, a i tak trzeba było oddawać część zbiorów okupantom.

Proszę powiedzieć jak było z kultem religijnym w czasie wojny w Kamieniu. Czy mieszkańcy mogli uczestniczyć w nabożeństwach w kościele?

Tak, można było chodzić do kościoła, jednak spora część wiernych bała się, gdyż Niemcy po zakończonych nabożeństwach zabierali szczególnie młodych mężczyzn na roboty, do obozów.

Czy na naszych terenach był ruch oporu?

Tak. Mężczyźni organizowali się w oddziały partyzanckie, jednak byli bardzo zwalczani przez Niemców. Codziennie na noc do szkoły w Kamieniu przyprawdzali 10 młodych mieszkańców Kamienia. Gdyby zginął jeden żołnierz niemiecki w ataku partyzanckim na terenie Kamienia wówczas zakładnicy zostali by zabici.

Jak wyglądała sytuacja zdrowotna mieszkańców Kamienia?

Sytuacja zdrowotna była bardzo ciężka. Brakowało lekarstw, lekarzy. Była bardzo duża śmiertelność wśród dzieci i noworodków spowodowana zarówno chorobami jak i głodem. Pamiętam, że sam kilka razy byłem świadkiem pochówku takich dzieci. A wyglądało to tak, że niosło się na kijkach prowizoryczną trumienkę, ksiądz poświęcił ją na schodach przed kościołem i szło się od razu na cmentarz na pochówek.

Panie Józefie, 25 lipca będziemy obchodzić kolejną rocznicę wyzwolenia Kamienia. Czy pamięta Pan ten wyjątkowy dzień i jakieś szczegóły z tego dnia?

Pamiętam ten dzień bardzo dokładnie. Była piękna pogoda. Znajdowałem się na podwórku, gdy nagle na koniu nadjechał Rosjanin i krzyczał: „gdzie Niemiec?”. Z pistoletem w ręku ruszył w kierunku zachodnim. Ludność Kamienia bardzo się cieszyła widząc, że nie widać już Niemców. Każdy pokładał spore nadzieje na pokój, aczkolwiek braliśmy pod uwagę, że wróg może jeszcze wrócić. Żołnierze niemieccy w dużej liczbie stacjonowali w Górnem gdzie, obecnie znajduje się sanatorium. Gdy wycofywali się na zachód robili to bardzo pośpiesznie. To co pozostawili tam po sobie czyli, meble, naczynia i inne przedmioty rozebrała okoliczna ludność. 26 lipca byłem świadkiem jak pies ciągnął na wózku rannego żołnierza niemieckiego, było to pomiędzy Kamieniem a Górnem. Tak się zdarzyło, że rosyjscy żołnierze napotkali rannego. Niemiec prosił, aby go oszczędzić gdyż ma żonę i trójkę dzieci. Ci jednak powiedzieli, że nie ma gdzie leczyć rannych, skierowali się w stronę lasu w Łowisku, tam go zastrzelili i wrzucili do rowu. Widziałem całe zdarzenie, gdyż szedłem, tak jak wielu zobaczyć opuszczone przez Niemców obozowisko w Górnem.

Panie Józefie serdecznie dziękuję za udzielenie wywiadu. Zostało niewielu świadków tych trudnych czasów, dlatego każde tego typu świadectwo jest dla potomnych bezcenne. Życzę Panu dużo zdrowia, wszystkiego dobrego i aby w nagrodę za te trudne lata dzieciństwa i młodości dożył Pan co najmniej 100 lat!!!

Kamień, 25 lipca 2020 r.

Rafał Kula